

št. 37, 8. 9. in št. 40, 29. 9. 1938. — 20. Slovenec, št. 285 a, 13. 12. 1938. — 21. Delavska politika, št. 79, 19. 7. 1939. — 22. Gradivo o III. konferenci KPS v arhivu CK ZKS; M. Stiplovšek, Josip Broz Tito na III. konferenci KPS na Vinjah, Občinski poročevalec, št. 9, 18. 5. 1977. — 23. Jože Ravbar, Razvoj delavskega gibanja v Trzinu pred vstajo. Mengeški zbornik II — 1969, I. sno-

pič, str. 59. — 24. O datumu nastanka posameznih partijskih organizacij v kamniškem okraju od srede tridesetih let dalje, o njihovem številu ter o članih so v dosedanji literaturi in spominih različni podatki. Navedene ugotovitve smo preverili na pogovoru 13. 5. 1977, na katerem so sodelovali Viktor Avbelj, Roman Potočnik, Stanko Starin, Ivo Svetina in Tone Šturm.

PREGLED RAZISKOVANJA SLOVENSKE KRAJEVNE ZGODOVINE

OLGA JANSÁ-ZORN

I

Z vprašanjem slovenske krajevine zgodovine se je ukvarjalo že IX. zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Kopru in Piranu leta 1955. Ob tej priložnosti je Pavle Blaznik¹ govoril o poteh in vidikih slovenske krajevine zgodovine in med drugim poudaril, da se krajevna zgodovina »teritorialno lahko omejuje na prav ozko področje npr. na vaško ali mestno naselbino, more pa zajemati tudi dokaj obsežne predele kot npr. prostrana zemljiška gospostva ali večje geografsko zaokrožene celote. Glede na snov raziskuje lahko razne neznatne drobce iz preteklosti in to iz najrazličnejših področij. Prav tako si pa more zastavljati tudi težje in pomembnejše naloge: krajevna zgodovina te vrste zasleduje na ozkem ali širokem ozemlju — upoštevajoč občje zgodovinski tok — celoten razvoj ondotnega prebivalstva časovno omejeno ali pa tudi neomejeno od najstarejših dni do danes.«

Tudi B. Grafenauer v Strukturi in tehniki zgodovinske vede² naglašá, da se zgodovina lahko deli v teritorialnem pogledu na majhne geografske enote, na posamezna mesta ali skupino mest, ali celo na posamezna vaška naselja ali njihovo majhno skupino; ta problematika ni brez zvez s splošnim razvojem. Celó pri navadnem vaškem naselju se ne postavljajo le vprašanja vnanjega razvoja naselja samega, marveč se vsako takšno vprašanje povezuje s širšimi vprašanji gospodarskega in socialnega življenja. Prav tako je problematika zgodovine vsakega posameznega mesta povezana s širšimi vprašanji zgodovinskih obdobj.

Težko je seveda reči, kako veliko ozemlje še spada v lokalno zgodovino in kje se začne regionalna ali pokrajinska zgodovina. O tem bi morali razpravljati; v tem referatu sem upošte-

vala v okviru krajevine zgodovine še dela, ki govorijo o ozemlju ene ali dveh današnjih občin.

Če skušamo ugotoviti, kje vse se danes pri nas piše o krajevni zgodovini, potem lahko rečemo, da najdemo podatke tako zbrane v *samostojnih publikacijah* in *zbornikih* kot raztresene po različnih *revijah* (Idrijski razgledi, Goriška srečanja, Kočevski razgledi) in *krajevnih časopisih* (Glas, Koroški fužinar, Občinski poročevalec v Domžalah, Dolenjski list itd.).

In ne nazadnje je treba za razvoj slovenske lokalno-zgodovinske historiografije podčrtati pomen *Kronike*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, kjer danes po zaključenih 24 letnikih lahko najdemo že serijo člankov o posameznih krajih (npr. o zgodovini Ljubljane, o zgodovini Pirana ipd.). V prvi polovici 20. stoletja³ so lokalnozgodovinski članki našli svoj prostor v Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko, oz. v kasnejšem Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo pa v ČZN, ki je skušal pospeševati zanimanje za krajevno zgodovino, s tem da je uvedel poseben oddelek z naslovom »Gradivo za krajevne kronike«. Tem revijam se je nekaj let pred vojno pridružila še *Kronika slovenskih mest*.⁴ Po vojni dalj časa nismo imeli glasila, ki bi načrtno gojilo krajevno zgodovinopisje, saj je imel Zgodovinski časopis širše naloge in šele z oživitvijo *Kronike* 1953 se je položaj spremenil. Sedanja *Kronika* je tudi v jugoslovanskem prostoru edinstven pojav, saj pri drugih jugoslovanskih narodih ne najdemo historične revije s podobnim konceptom. Uspelo ji je, da ob številnih lokalnih zbornikih in revijah zavzema poseben položaj kot centralna revija za slovensko krajevno zgodovino in da tako povezuje vse tiste, ki se zanimajo za krajevno

zgodovino ali delajo na tem področju. Predvsem prinaša članke in razprave o zgodovini urbanih in industrijskih naselij, obravnava zgodovino kmetijstva, obrti, industrije, rudarstva v posameznih krajih, zgodovino prometa in trgovine, precejšen delež je posvečen zgodovini šolstva, zgodovini umetnosti in deloma literarni zgodovini. Seveda gredo ta raziskovanja marsikdaj tudi preko lokalnih okvirov. Od časovnih obdobij je najbolj zastopana druga polovica 19. stoletja in 20. stoletje do druge svetovne vojne; ni malo prispevkov, ki se tičejo srednjega veka, sicer pa so zastopana v Kroniki vsa obdobja od najstarejših časov do danes. Poleg tega je treba poudariti, da teritorialno zajema celotno slovensko narodnostno ozemlje.

Čeprav skušajo članki v Kroniki biti na eni strani čimbolj poljudni in dostopni širšemu krogu bralcev, so po drugi strani opremljeni z vsem potrebnim znanstvenim aparatom in na dostojnem znanstvenem nivoju. Z objavljanjem ocen in poročil o tekoči krajevnozgodovinski literaturi pa daje Kronika nekakšen pregled nad tem, kar izhaja pri nas o lokalni zgodovini.

Nadrobnejši pregled objavljenih člankov, razprav in ocen je razviden iz bibliografije Kronike, ki je izšla 1973.

Za čas narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije pa prinaša članke lokalnega značaja tudi *Borec* (v zadnjem času npr. za Maribor v NOB).

Obenem naj opozorim, da v Zgodovinskem časopisu izhaja *bibliografija slovenske zgodovine*, ki v lokalnem delu navaja tudi razprave in članke poleg knjig in zbornikov. Dalje naj opozorim na *Slovensko bibliografijo*, ki prav tako popisuje razprave in članke za posamezna leta, na *Rybařevo bibliografijo* v Zgodovinskem časopisu o knjižnih novostih za posamezna leta s področja zgodovine, ki vključuje tudi publikacije lokalnozgodovinskega značaja in publikacije posameznih podjetij.

Za obdobje NOB pa imamo *Škerlovo bibliografijo* (sicer ne s stališča krajevne zgodovine) in njeno nadaljevanje, delo Štefke Zadnik ter bibliografijo knjig o NOB, ki sta jo sestavili *Ančka Posavec in Miša Sepe* (Narodnoosvobodilni boj Slovencev, Bibliografija knjig 1945—1970; Lj. 1970, 73 str.).

Veliko podatkov o lokalni zgodovini prinaša *Krajevni leksikon Slovenije* (1968—1976), ki navaja ponekod tudi glavno literaturo, kar je zelo koristno zlasti za tiste, ki se želijo na hitro poučiti o kakem kraju (npr. kadar gre za šolske ekskurzije).

Posebno mesto v vrsti krajevnozgodovinskih publikacij prav gotovo zavzemajo knjižice

iz serije *Kulturni in naravni spomeniki Slovenije — Zbirka vodnikov*. Doslej je izšlo že nad 70 strokovno napisanih zvezkov, ki prikazujejo posamezna mesta in vasi, gradove, muzeje in knjižnice, kulturnozgodovinske spomenike ipd. Pravkar pa je pričela izhajati nova podobna zbirka *Spomeniki revolucionarnega delavskega gibanja Slovenije*.

Krajevni zgodovini služijo nekateri turistični (npr. Ljubljana in njeno turistično zaledje, 1961; Pomurje, 1969) in *gorski vodniki* (Stanko Klinar: Karavanke; 1975 in drugi) in dela, kot so *Pomniki naše revolucije* (1961) ali *Prazniki slovenskih občin* (1975). Izhaja pa tudi cela vrsta *samostojnih publikacij* o posameznih krajih. V eno skupino sodijo obsežne monografije, kot je Blaznikova Škofja Loka in loško gospostvo (1973) ali Orožnova Zgodovina Celja in okolice (1971, 1974). Nekatera od teh del so tudi časovno omejena npr. na NOB kot Ževartova NOB v Šaleški dolini (1977). Drugo skupino pa sestavljajo manjše lokalne raziskave (A. Pagon-Ogarev: Šebrelje skozi stoletja; Pepca Zajec: Poljudna zgodovina občine Kopanjski; M. Valant: Zgodovina Žužemberka in Krajine; V. Benedik, Vače — prazgodovinska naselbina trg in župnija).

V letih po zadnji vojni, zlasti pa od srede 50 let dalje se je pojavila cela vrsta krajevnih zbornikov, ki bi jih bilo mogoče razdeliti v tri kategorije:

1. zborniki, ki so dobili značaj *periodičnih publikacij* (Loški razgledi — 23 letnikov; Celjski zbornik — 15 letnikov; Kamniški zbornik — 12 letnikov; Zbornik občine Grosuplje — 7 letnikov);
2. zborniki, ki izhajajo z *daljšimi presledki*, kot so: Ptujski zbornik (1953, 1962, 1969, 1975), Savinjski zbornik (1959, 1965, 1974), Jeklo in ljudje (1964, 1969, 1975), Mengeški zbornik (1954, 1969), Kranjski zbornik (1970, 1975), Goriški letnik (1974, 1975), Tolminski zbornik (1956, 1975), Med Peco in Pohorjem (1965, 1975), Ljubljana v ilegali (1959, 1961, 1967, 1970);
3. tretjo kategorijo pa sestavljajo zborniki, ki so doslej izšli *enkrat* bodisi kot enkratne publikacije, bodisi z namenom, da bodo izhajali občasno, vendar je do sedaj izšel le po letnik. Sem bi štela npr.: Istrski zgodovinski zbornik, 1 (1953); Selška dolina v preteklosti in sedanosti (1973); 720 let Ravne na Koroškem (1968); Slovenj Gradec ob 700 letnici (1951); Poetovio—Ptuj LXIX — 1969 (1969); Ormož skozi stoletja (1973); Kostanjevica na Krki ob sedemstoletnici mestnega obstoja (1953); Novo mesto 1365—1965 (1969); 500 let mesta Kočevja (1971) itd.

Ne le po obsegu in kvaliteti, tudi po vsebini so si zborniki med seboj zelo različni. Medtem ko se nekateri omejujejo le na prikaz zgodovinskega razvoja obravnavanega področja, prinašajo drugi (in ti so v večini) tudi literarne prispevke, članke s področja umetnostne zgodovine, etnologije, arheologije, obdelujejo urbanistična vprašanja in skušajo podati tudi sliko povojnega razvoja. Posamezni zborniki so tudi časovno omejeni, npr. na obdobje NOB (Litijski zbornik 1969).

Poleg zbornikov je treba za razvoj krajevne zgodovine poudariti tudi vlogo nekaterih *koledarjev*, predvsem zamejskih (Jadranski koledar, Koroški koledar) in pa večja ali manjša dela, ki izhajajo kot *spominske publikacije* raznih šol (225 let novomeške gimnazije; Stoletnica prve slovenske šole v Celju; 63. izvestje gimnazije Dušana Kvedra v Ptujju 1869—1969; Letno poročilo gimnazije Brežice 1971 do 1972; Iz veka v vek, iz roda v rod krvi gre tok, duh išče pot. Petdeset let gimnazije v Murski Soboti), dalje publikacije ob obletnicah raznih *društev* npr. gasilskega, pevskega, godbe na pihala (Nad sto let tradicije godb na pihala v Laškem; 100 let gasilstva v Laškem; J. Dular, Metliški gasilci) in publikacije ob obletnicah posameznih *podjetij* (Alpina Žiri, Tekstilana Kočevje, F. Kresal: Predilnica Litija v Litiji 1886—1976 itd.). Značilno za te vrste del je, da so lahko ožja, tj. omejena le na zgodovino šole, društva ali podjetja ali pa širša, se pravi, da vsebujejo tudi prikaz kraja in vso zgodovino ali le njen del.

Številni zborniki in druge publikacije vsebujejo veliko zanimivega in dobrega gradiva ter prispevkov, ki osvetljujejo posamezne probleme, ne dajejo pa celovitega pregleda zgodovine nekega kraja ali področja. V zvezi s kvaliteto člankov je mogoče reči, da se mnogokrat pojavljajo tudi taki prispevki, ki so jih avtorji pisali s velikim prizadevanjem in ljubeznjo, vendar pogrešamo v njih kritične obdelave. Srečujemo tudi trditve, povzete iz zastarele literature, ki so jih novejša raziskovanja zavrgla.

Prav gotovo pa zaradi takih in podobnih pomanjkljivosti ne bomo zavirali izhajanja zbornikov in drugih publikacij. Menim, da je tu sekcija za krajevno zgodovino Zgodovinskega društva storila pravilen korak, ko skuša z nasveti pomagati posameznim uredniškim odborom zbornikov. Zanimanje za lokalne zbornike je na sploh med ljudmi veliko, njihovo izhajanje pa marsikje podpirajo lokalni faktorji, kot so kulturne skupnosti, občinske skupščine in družbenopolitične organizacije. Osnovni problem krajevnozgodovinskih proučevanj je v pomanjkanju kvalificiranega pi-

šočega kadra (na to je opozorila tudi nedavna anketa sekcije za krajevno zgodovino), ki bi na tej problematiki intenzivno in sistematično delali. Drug problem pa je pomanjkanje finančnih sredstev. Tako se s to problematiko ukvarjajo le redki posamezniki, največkrat so to kustosi muzejev, velik del sodelavcev zbornikov pa odpade na univerzitetne profesorje in znanstvene ter strokovne sodelavce posameznih inštitutov. Malo je med pisci srednješolskih in osnovnošolskih profesorjev. Mnogokje se s krajevno zgodovino ukvarjajo posamezni ljubitelji zgodovine čisto amatersko, od njih smo dobili že nekatera dobra dela, nekatera dela pa so seveda slabša. Posamezniki se tudi posvetujejo s strokovnjaki in uporabljajo popolnoma znanstveno metodo.

Vsekakor bi se v bodoče morali bolj zavedati, da uspeh krajevnozgodovinskih raziskav ne more biti posledica volje in dela posameznikov, temveč rezultat organiziranega dela.

II

Ker je v tem prispevku nemogoče dati popoln pregled vsega, kar je izšlo o krajevni zgodovini na Slovenskem,⁵ se bom skušala omejiti le na zbornike in važnejša monografska dela, ki so izšla v zadnjih 32 letih o posameznih krajih in pokrajinah. Gre seveda za izbor literature in za zelo splošen prikaz dosežanih rezultatov dela pri proučevanju krajevne zgodovine. Ti rezultati pa niso majhni. Treba je priznati, da je bilo marsikje opravljeno že veliko dela.

LJUBLJANA

V letih 1956 do 1968 je bilo v dvanajst zvezkih objavljeno *Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku*. Od široko zasnovane knjige *Zgodovina Ljubljane* je izšla doslej le prva z naslovom *Geologija in arheologija* (1955, 458 str.), medtem ko je bilo za drugo zbranih precej rokopisov, nekateri od teh so bili objavljeni v Kroniki.⁶ Deloma v zvezi s temi načrti je leta 1962 izšla knjiga *Ljubljana, podobe iz njene zgodovine* (128 str.). *Publikacije Mestnega arhiva ljubljanskega* obravnavajo starejšo gospodarsko in družbeno zgodovino Ljubljane, zgodovino obrti od srednjega veka do začetka 18. stoletja itd. Ljubljano v zadnjih stoletjih fevdalizma prikazuje *Josip Mal, Stara Ljubljana in njeni ljudje* (1957, 226 str.),⁷ ki opisuje način življenja, različne navade, moralo takratnega časa ipd. *Agrarno gospodarstvo Ljubljane do zemljiške odveze* pa je obdelal *Vlado Valenčič* (1958, 69 str.)

Vrsta publikacij, pomembna za zgodovino Ljubljane, je izšla v zbirki *Knjižnica Kronike*. Tu naj omenim topografski opis mesta in okolice, ki ga podaja Milko Kos (*Srednjeveška Ljubljana*, 1955, 78 str.); o razvoju prebivalstva na območju Ljubljane po letu 1869 piše Igor Vrišer (1956, 67 str.); medtem ko Sergij Vilfan podaja zgodovino ljubljanske mestne hiše (1958, 127 str.).

V samozaložbi sta o zgodovini Ljubljane izšli knjižici Milana Valanta: *Zgodovina najstarejše Ljubljane* (*Šentjakoba*; 1972, 51 str.) in *Ljubljana do potresa* (1895; 1977, 44 str.).

I. Mohorič je napisal *Razvoj ljubljanske trgovine od fevdalnih dob do nacionalizacije gospodarstva* (Beograd 1951, 152 str.). Več samostojnih del pa je napisanih o zgodovini ljubljanske industrije, npr. *Starejša ljubljanska industrija* (Razstava Zgodovinskega arhiva Ljubljana, 1973, 69 str.), V. Valenčič, *Sladkorna industrija* (1957, 64 str.), J. Šorn, *Razvoj papirnice Vevče* (1956, 152 str.), M. Kokolj, *Vevški papirničarji v boju za svoje pravice 1942—1945* (1970, 402 str.), K. Kobe-Arzenšek, *Tovarna dekorativnih tkanin* (1969, 88 str.), ista, *Pletenina* (1971, 99 str.).

Ljubljansko naselje Zelena jama kot etnološki problem je študija Slavka Kremenška (1970, 152 str.).

Za obdobje NOB velja na prvem mestu omeniti zbornik *Ljubljana v ilegali* (1959, 1961, 1967, 1970). Dalje Škerlovo (F. Bregar) knjižico *Ljubljana v borbi* (1950, 37 str.), revijo *Moščanska kronika* (1957—1959) s članki predvsem iz dobe NOB pa tudi iz revolucionarnega delavskega gibanja.

Izšel je *Zbornik prispevkov iz zgodovine delavskega gibanja med vojnami in iz narodnoosvobodilnega boja na področju občine Ljubljana Moste-Polje* (1965, 359 str.). Posebej o položaju srednjih šol govori delo Franceta Škerla *Ljubljanske srednje šole v letih 1941 do 1945* (1964, 275 str.).

Za povojno zgodovino Ljubljane sta Mestni arhiv v Ljubljani in *Kronika* izdala obsežno *Gradivo o razvoju Ljubljane v prvem desetletju po osvoboditvi 1945—1955* (1965, 327 str.) in *Ljubljana 1945—1965* (*Kronika XIII*, 1965); Mestni arhiv v Ljubljani pa še knjigo *Ljubljana 1945—1970*, 92 str.).

GORENJSKA

O zgodovini gorenjskega železarstva imamo obsežno delo Ivana Mohoriča *Dva tisoč let železarstva na Gorenjskem* (1969, 1970).

Za jeseniško-bohinjski kot izhaja zbornik *Jeklo in ljudje — Jeseniški zbornik* (1964, 1969, 1975), ki med drugim prinaša članke o

zgodovini železarstva, KID, bohinjskem puntu, NOB v zgornjesavskem prostoru. Posebej o zgodovini železarne pa obstaja publikacija *90 let železarne Jesenice* (1959, 203 str.). Dušan Kermavner je napisal obsežno delo v treh knjigah z naslovom *Politični boji na Gorenjskem in delavsko gibanje na Jesenicah-Javorniku od začetkov do leta 1918* (1974).

Prispevek k zgodovini Bleda in okolice pomeni delo Petra Ribnikarja: *Slovenske podložniške prisege patrimonialnega sodišča Bled* (1976, 102 str.). Za starejšo zgodovino Bleda in okolice bi omenila delo Franc Gornik: *Bled v fevdalni dobi* (1967, 243 str.); za novejšo pa zbornik *Boj pod Triglavom* (1966, 572 str.); za Begunje v NOB knjigo J. Gerčarja: *Begunje, priča narodnega trpljenja* (1969, 217 str. in 1975, 236 str.).

NOB je v celoti posvečena revija *Gorenjska v borbi za svobodo* (izšlo je 5 zvezkov v letih 1959—1961), *Cerkljanski zbornik 1941—1945* (1964, 192 str.) in zbornik občine Goriče z naslovom *Ljudstvo pod Storžičem v boju za svobodo* (1955, 140 str.).

Potem je tu še *Zbornik Naklo 1960* (105 str.), ki prinaša v glavnem problematiko NOB, ima pa tudi krajši pregled zgodovine kraja, razvoja šolstva, združništva, gasilstva in telesne kulture.

O zgodovini Kranja imamo poleg še vedno aktualne Žontarjeve *Zgodovine spominski zbornik 900 let Kranja* (1960, 496 str.), ki govori med drugim o vlogi Kranja v blagovnem prometu do 19. stoletja, podaja poglobljene črte urbanističnega razvoja, razvoj prebivalstva, uprave in sodstva, razvoj industrije in zgodovino NOB. Nekaj prispevkov pa je s področja arheologije, umetnostne zgodovine, etnologije in literarne zgodovine. Nadaljevanje tega zbornika je *Kranjski zbornik* (1970, 1975), kjer imamo prav tako zastopano krajevnozgodovinsko, umetnostnozgodovinsko, arheološko, etnografsko in literarnozgodovinsko problematiko, predvsem pa je tu že precej povojne zgodovine.

Posebej za zgodovino Kroke in Kamne gorice ter drugih fužinarskih krajev sta pomembni knjižici iz zbirke vodnikov Tehniškega muzeja Slovenije J. Gašperšič: *Vigenjc* (1956, 104. str.) in F. Baš — C. Rekar: *Slovenska peč* (1954, 73 str.). Za zgodovino Tržiča pa dve monografski obdelavi Ivana Mohoriča *Zgodovina obrti in industrije v Trziču* (1957, 379 str.) in *Bombažna predilnica in tkalnica v Trziču* (1960, 520 str.).

O škofjeloškem področju je v 23 letnikih *Loških razgledov* zbrano bogato gradivo o Loki in loškem ozemlju, tako da lahko šteje mo Loko med najbolj proučene dele Slove-

nije, posebno še tudi zato, ker imamo za loško gospostvo obsežno sintetično delo *Pavla Blaznika Škofja Loka in loško gospostvo 973—1803* (1973, 560 str.). V zvezi z Loškimi razgledi je treba reči, da so izmed lokalnih zbornikov edini, ki redno izhajajo in da po 23 letih še krepko živijo. S svojo pestro vsebino izobrazujejo bralce in jih krepijo v navezanosti na domači kraj. Za občino in njeno gospodarstvo pa so registrator razvoja in reprezentant kulturnega stanja.

V seriji poljudnoznanstvenih opisov slovenskih pokrajin imamo za to področje *Planinove* knjižice: *Škofja Loka z bližnjo okolico* (1962, 136 str.), *Poljanska in Selška dolina* (1962, 148 str.), *Škofja Loka s Poljansko in Selško dolino* (1972, 196 str.).

Potem je tu še zbornik *Selška dolina v preteklosti in sedanjosti* (1973, 389 str.) in publikacija *Olge Šmid: Selca nekoč* (1973, 108 str.) ter za čas NOB dela *Ivana Jana (Dražgoše, 1961; Dražgoška bitka, 1971; Cankarjev bataljon in dražgoška bitka, 1974)*.

Kamniški zbornik žal v zadnjem času z izhajanjem zaostaja, doslej je izšlo 12 letnikov, kar ga uvršča takoj za Loške razglede in Celjski zbornik. Iz ankete, ki smo jo nedavno tega izvedli, pa je razvidno, da je v pripravi večja zgodovina Kamnika.

NOB kamniškega območja obravnava *Miroslav Stiplovšek* v delu *Kamniško okrožje v narodnoosvobodilnem boju 1941—1945* (1975, 71 str.).

Ob 800-letnici prve omembe Mengša je izšel *Mengeški zbornik I* (1954, 244 str.), ki prinaša poleg člankov iz zgodovine kraja tudi pisma J. Trdine ki zadevajo mengeško preteklost. *Mengeški zbornik II* (1969, 209 + 203 str.) pa obravnava delavsko gibanje, NOB, zgodovino šolstva, parlamentarne volitve na kamniškem in domžalskem območju, govori o zaslužnih Mengšanih, objavlja razne zanimive podatke o krajevnih, osebnih in rodbinskih imenih. Dalje je treba omeniti dve obsežni monografiji. To sta deli *Staneta Strazarja: Kronika Doba* (1970, 283 str.) in *Svet pod Taborom — Kronika Ihana* (1974, 336 str.).

MEŽIŠKA IN MISLINJSKA DOLINA

Doslej sta izšla dva zbornika z naslovom *Med Peco in Pohorjem* (1965, 1975), kjer se razpravlja o rudarstvu in železarstvu, razvoju šolstva in delavskem gibanju. V zborniku so tudi geografski in etnografski prispevki.

Zbornik *300 let mežiški rudniki* (1965, 264 str.) prikazuje zgodovinski razvoj rudarstva

na tem predelu, napredno gibanje rudarjev, prinaša bibliografijo o mežiških rudnikih.

Socialnogeografski razvoj v Mežiški dolini, v zadnjih 100 letih podaja *Jakob Medved* (1967, 186 str.). Posebej o industrializaciji Mežiške doline pa piše *Ivan Mohorič* (1954, 315 str.).

Publikacija *720 let Ravne na Koroškem* (1968, 103 str.) prikazuje zgodovinski razvoj pokrajine od najstarejših časov do leta 1848.

Knjižica *Slovenj Gradec ob 700-letnici* (1951, 82 str.) skuša dati kratek pregled historičnih dogajanj od najstarejših dni do vključno druge svetovne vojne.

Številni članki o zgodovini tega območja pa so objavljeni tudi v *Koroškem fužinarju* (izhaja od 1951. leta dalje).

STAJERSKA: POREČJE SAVE IN SAVINJE

Obsežna monografija *Janka Orožna: Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dola I* (1958, 725 str.) daje podroben prikaz razvoja naselij, posestnih razmer, gospodarske in kulturne dejavnosti, razvoja šolstva itd. do leta 1918. Bolj z geografskega vidika je obdelal *Igor Vrišer Rudarska mesta Zagorje, Trbovlje, Hrastnik* (1963, 218 str.). Zbornik *Rdeči revirji* v dveh knjigah (1970, 1972) prinaša fotografske dokumente o življenju in boju delavstva v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku v letih 1918—1941.

Posebej za Hrastnik imamo delo *Stanka Brečka: Hrastnik skozi desetletja* (1970, 513 str.).

Pravkar je Revirski muzej v Trbovljah izdal zbornik *Desetletja bojev in zmag* (1977, 198 str.), ki ima v precejšnji meri tudi krajevnozgodovinski pomen.

Zbornika *Rimske Toplice v borbi in svobodi* (1954, 84 str.) in *Iz trpljenja in krvi* (1958, 252 str.) sta v glavnem posvečena NOB, čeprav imata tudi kratki zgodovini Rimskih Toplic oziroma Laškega. V letošnjem letu je v pripravi zbornik ob 750-letnici Laškega. Izšla je tudi publikacija *Videm—Krško nekdaj in danes* (1957, 114 str.), ki sega v srednji vek in današnji čas; zdaj pa se pripravlja zbornik ob 900-letnici Krškega. Zbornik *Posavje I. Brežice* (1957, 133 str.) daje sliko Brežic v srednjem veku, obravnava Posavje v hrvatsko-slovenskem uporu 1573, prikazuje razvoj mesta in prebivalstva v 19. in 20. stoletju, največji poudarek pa je na zgodovini narodnoosvobodilnega boja.

Za področje Celja in okolice imamo *Celjski zbornik*, ki je pričel izhajati leta 1951, ob 500-letnem jubileju mesta. Nekaj let nato ni izhajal, zato pa je v letih 1957—1965 izšel vsako leto. Uredništvo je ob njegovi 10-let-

nici zapisalo: »Celjski zbornik je hotel z vsako publikacijo koristiti pokrajini med Savinjskimi Alpami in Sotlo ter ljudem, ki na njej žive. Ni si lastil najvišjih ambicij, skušal je z rednim izhajanjem množiti lokalno kulturno in znanstveno tvornost.« Doslej je izšlo 15 letnikov, zadnja leta imamo v glavnem dvojne letnike, zadnji je 1973/74, medtem ko je letnik 1975/76 tik pred izidom. Za Celjski zbornik lahko rečemo, da poleg Loških razgledov najbolj redno izhaja in da res goji krajevno zgodovino, ne zanemarja pa tudi sodobnih problemov. Od izrednih izdaj Celjskega zbornika velja omeniti bogato monografijo *Janka Orožna: Zgodovina Celja in okolice* v dveh knjigah (1971, 1974), ki sega do leta 1941. Isti avtor je tudi že prej pisal o zgodovini Celja (Celje z zaledjem, 1948, 291 str.). Za zgodovino šolstva na celjskem območju je pomemben zbornik *Stoletnica prve slovenske šole v Celju* (1975, 90 str.). Za dobo NOB pa naj omenim dela *Staneta Terčaka Celjski Stari pisiker* (1959, 126 str.; 1976, 281 str.) in *Frankolovski zločin* (1971, 148 str.).

Marsikaj iz zgodovine Šentjurja prinaša knjižica *Ob odkritju spomenikov skladateljem Ipavcem* (1972, 92 str.). *Sentjur skozi borbo v svobodo* (1956, 85 str.) je publikacija, ki prikazuje Šentjur v starejšem in novejšem obdobju. Za Dobrno imamo delo *Janka Orožna: Dobrna. Preteklost in sedanost zdravilišča in kraja* (1975, 95 str.).

Dalje je izšel zbornik *Med Mrzlico in Dobravljami* (1955, 268 str.), ki posveča veliko pozornost narodnoosvobodilnemu boju, obravnava tudi delavsko gibanje v Preboldu itd. Zbornik *Liboje* (25-letnica »Svobode« 1929—1954, 1954, 130 str.) daje prav tako velik poudarek NOB, precej pa govori o času med obema vojnama ter o razvoju rudarstva in industrije. *125 let tekstilne tovarne Prebold* (1842—1967) je delo *Katarine Kobe-Arzenšek* (1967, 78 str.).

Za Vransko je izšla knjižica *Vransko in nova šola 1974* (1974, 66 str.).

V Žalcu izhaja *Savinjski zbornik* (1959, 1965, 1974), ki poleg zgodovinskih prinaša aktualne članke in literarne prispevke. Medtem ko je bil prvi Savinjski zbornik precej usmerjen v dobo taborov (izšel je ob 90-letnici žalskega tabora), zadnja veliko bolj obravnava sodobne probleme Žalca in Savinjske doline.

Ponekod dobivajo tudi posamezni manjši kraji svoje zgodovinske prikaze. Tak primer je npr. *Letuš skozi čas* (1976, 158 str.). Območje občin Mozirje in Žalec zajema delo *Rado Zakonjšek: Velika preizkušnja. Prispe-*

vek k zgodovini NOV v Savinjski dolini 1941 do 1945 (1977, 549 str.).

Za zgodovino gradu in naselja Šalek pa imamo delo *Ivana Stoparja Grad in naselje Šalek* (1975, 63 str.). Sicer pa je za Šaleško dolino izšla knjižica *Hotenje, ki je postalo stvarnost* (1971, 91 str.) s krajšimi prispevki o kulturni dediščini Šaleške doline, njenem deležu v slovenski kulturi, njeni vlogi v NOB itd. Veliko pridobitev za zgodovino narodnoosvobodilnega boja na tem področju predstavlja obsežna monografija *Milana Ževarta Narodnoosvobodilni boj v Šaleški dolini* (1977, 683 str.).

STAJERSKO PODRAVJE

Med slovenskimi mesti, ki še nimajo večje sinteze o svoji zgodovini, je tudi Maribor. 1975 je Pokrajinski arhiv v Mariboru pričel izdajati *Gradivo za zgodovino Maribora* (zbral in uredil J. Mlinarič). Doslej sta izšla dva zvezka. Imamo sicer nekaj predvojnih del in posamezne preglede zgodovinskega razvoja Maribora (*Bogo Teplý* v publikaciji *Vodnik po Mariboru in okolici*, 1955, 285 str.), gospodarskega razvoja (*Ermin Kržičnik: Gospodarski razvoj Maribora. Gradivo k zgodovini industrializacije mesta Maribora*, 1956, 190 str.) in razvoja NOB *Milan Ževart: Po sledovih narodnoosvobodilne vojne v mariborskem okraju*, 1962, 360 str.). *Gradivo*, zbrano na podlagi pričevanj in izjav več sto udeležencev, preživelih NOB v Mariboru, je objavila *Milica Ostrovska* v treh knjigah z naslovom *Kljub vsemu odpor* (1963, 1968).

Veliko člankov o Mariboru je najti v *Časopisu za zgodovino in narodopisje* (doslej je izšlo 11 letnikov nove vrste), ki je sicer časopis širšega pomena, objavlja pa tudi prispevke iz lokalne zgodovine in to iz vsega dela severovzhodne Slovenije.

Poleg tega ima Maribor obsežen zbornik *Splošne bolnišnice v Mariboru 1799—1959* (1959, 544 str.), ki prinaša tudi nekaj zgodovinskih člankov.

Ob otvoritvi nove šole v Kamnici je izšla knjižica *V lepše dni* (1975, 93 str.). Pomembna je knjiga *Jože Koropec: Zemljiške gosposčine v Dravski dolini do konca 16. stoletja* (1969, 220 str.).

Rozilka Žigon je uredila knjižico *Slovenska Bistrica 1941—1971* (1971, 26 str.).

Zgodovina Ptujja je dokaj obdelana v številnih razpravah in člankih štirih *Ptujskih zbornikov* (1953, 1962, 1969, 1975), ki proučujejo različna obdobja zgodovine z večjim ali manjšim poudarkom na arheologiji pa tudi na

novejši zgodovini. Posebej pa velja omeniti zbornik *Poetovio—Ptuj. 69—1969* (1969, 257 str.), ki prinaša več zgodovinskih prispevkov; med drugim daje podatke iz ptujske zgodovine po arhivskih dokumentih, govori o razvoju prebivalstva, šolstvu, sodstvu ipd. Poudarek je na starejših obdobjih.

Od samostojnih del imamo kratek *Vodnik po Ptuj in okolici* (1957, 60 str.) Jožeta Maučeca; monografijo *Ive in Jožeta Curka: Ptuj* (1970, 154 str.) ter historično socialno-geografsko študijo *Vladimira Bračiča: Ptujsko polje* (1975, 218 str.).

Zajeten zbornik *Svet med Muro in Dravo* (1968, 741 str.) spada med regionalne zbornike, čeprav prinaša tudi posamezne krajevno-zgodovinske študije. Njegov predhodnik je zbornik *Prlekija* (1955, 100 str.).

Za čas narodnoosvobodilnega boja imamo samostojno delo *Draga Novaka: Prlekija v NOB* (1965, 238 str.).

Ob 700-letnici je dobil svoj zbornik tudi Ormož (*Ormož skozi stoletja*, 1973, 308 str.), kjer 19 avtorjev objavlja svoje lokalnozgodovinske pa tudi umetnostnozgodovinske in etnografske članke; časovno segajo od najstarejših časov do vključno NOB. Dodana je tudi Bibliografija Ormoža in okolice.

PREKMURJE

O Prekmurju na sploh ni tako malo pisane, vendar gre v glavnem za širše članke in razprave npr. v zborniku *Prekmurjski Slovenci v zgodovini* (1961, 129 str.), medtem ko so lokalnozgodovinski članki raztreseni po različnih revijah in časopisih.

Za čas od 1846—1954 je Miroslav Kokolj sestavil bibliografijo *Prekmurje in Prekmurci v slovenskem periodičnem tisku* (1957, 168 str.), ki obsega pregled člankov, leposlovnih prispevkov, poročil in vesti. Tudi *Panonski zbornik* (1966, 365 str.) in *Etnografija Pomurja* (1967, 196 str.) sta pokrajinskega značaja in imata le malo krajevne zgodovine. Pač pa najdemo za posamezne kraje vrsto podatkov v turističnem vodniku *Pomurje* (1969, 230 str.).

O predvojnem naprednem tisku govori zbornik *Ob naprednem tisku* (1962, 121 str.). Julij Titl je napisal posebno knjigo *Murska republika 1919* (1970, 151 str.), *Ferdo Godina pa Prekmurje 1941—1945* (1967, 174 str.).

Od samostojnih del lokalnega značaja je omeniti še zlasti *Ivan Zelko: Gospodarska in družbena struktura turniške prazupnije po letu 1381* (1972, 97 str.). Marsikaj iz zgodovine Lendave je najti v *Lendavskih zvezkih*, ki so posvečeni lendavski kulturi, gasilstvu, dvo-

jezičnemu šolstvu. Posebej pa naj omenim publikacijo *Cbčina Lendava 30 let v svobodi* (1975, 127 str.).

DOLENJSKA Z BELO KRAJINO

Za Dolenjsko sta pred leti izšla zbornika *Dolenjski zbornik* (1961, 316 str.) in *Dolenjska zemlja in ljudje* (1962, 224 str.). Edini zbornik na Dolenjskem, ki že sedem let (1969 do 1975) uspešno izhaja, je *Zbornik občine Grosuplje s podnaslovom Gospodarska, kulturna in zgodovinska kronika*. Prinaša mnogo podatkov iz zgodovine sedanje občine Grosuplje, življenjepise pomembnih ljudi, članke o zgodovini šolstva, gospodarski zgodovini in NOB.

Za zgodovino stiškega samostana imamo poleg *Topografije stiške zemlje Metoda Mikuča* (1946, 95 str.) še delo *Jožeta M. Grebenca: Gospodarska ustanovitev Stične ali njena čotacija leta 1135* (1973, 254 str.).

Še najbolj je z vseh vidikov obdelano Novo mesto, in sicer v zborniku *Novo mesto 1365 do 1965. Prispevek za zgodovino mesta* (1969, 240 str.), ki je lep primer krajevnozgodovinskega zbornika, kakršnih bi si še želeli, s poudarkom na zgodovini in zgodovini umetnosti; prinaša pa tudi bibliografijo del o Novem mestu.

O arheološkem Novem mestu je pisal Tone Knez, omenim naj le publikacijo z naslovom *Novo mesto v davnini. Od bronaste dobe do ustanovitve mesta* (1972 156 str.). Potem so tu še dela *J. Jarc, T. Knez, J. Mlinarič: Vodnik po Novem mestu. Zgodovinski in gospodarski oris ter vodnik po mestu in Dolenjskem muzeju* (1970, 67 str.) in delo več avtorjev *Novo mesto. Kulturnozgodovinski spomenik* (1976, 183 str.). Čeprav publikacij o zgodovini šolstva pri posameznih krajih ne navajam, pa menim, da je prav, če pri Novem mestu omenimo knjigo *225 let novomeške gimnazije* (1971, 511 str.).

Poleg zbornika *Kostanjevica na Krki ob sedemstoletnici mestnega obstoja* (1953, 116 str.) imamo za zgodovino Kostanjevice še dve deli *Jožeta Mlinariča: Topografija posesti kostanjeviške opatije 1234—1786* (1972, 159 str.) in *Kostanjeviško gospostvo po urbarju iz leta 1625* (1970, 76 str.). V zadnjem času smo dobili izdajo inventarjev arhivskih fondov cistercijskega samostana in gospostva *Kostanjevica*, jezuitske rezidence in gospostva *Pleterje* in cistercijskega samostana in gospostva *Stične*. Izdaja teh inventarjev je delo *Eme Umek* (1974, 253 str.).

Precej poljudno napisana je publikacija *Kočevsko, zemljepisni, zgodovinski in umetnostnokulturni oris kočevskega okraja* (1956, 247 str.). Obdelana je zemljepisna podoba,

zgodovina od naselitve do 1941 in NOB. Zbornik *500 let mesta Kočevje. 1471—1971* (1971, 196 str.) sicer ni ne vem kako obsežen, zajema pa tako zgodovino mesta in kočevske pokrajine kot geografske značilnosti, delavsko gibanje, NOB in z enim prispevkom tudi povojni čas. *Tekstilana Kočevje 50 let* (1971, 111 str.) je publikacija, ki obravnava zgodovino tovarne sukna v Kočevju pred vojno (od 1921. leta dalje), v času NOB in po vojni do 1971. leta.

Zbornik *Rudarji ob 20-letnici kočevskega zbora* (1963, 67 str.) prinaša poleg zgodovine kočevskega premogovnika tudi zgodovino kočevske železnice. Izšla je knjižica *Jože Žagar: Kočevje v narodnoosvobodilnem boju 1941 do 1945* (1976, 85 str.).

Od leta 1975 dalje izhaja dvakrat letno revija *Kočevski razgledi*, ki daje tu in tam prostor tudi zgodovinskim prispevkom.

Plenkača pesmi poje (1972, 167 str.) pa je kulturnozgodovinska kronika *Loškega potoka*.

O NOB na Dolenjskem je sorazmerno veliko pisanega (mimogrede naj opozorim na knjige iz zbirke »Knjižnica NOV in POS«), tipično krajevno zgodovinski deli pa sta *Zoran Hudales: Občina Trebnje v NOB* (1975, 891 str.) in *Janko Jarc: Partizanski Rog* (1967, 269 str.).

O Beli krajini so pisali *Janez Vitkovič: Bela krajina skozi viharje k svobodi* (1961, 181 str.); *Jože Dular: Metlika skozi stoletja* (1961, 131 str.) — delo je turistični vodnik, obenem pa daje lep zgodovinski prikaz mesta. Isti avtor je prispeval tudi *Semič v Beli krajini* (1970, 96 str.).

Za NOB pa naj omenim delo *Rudija Vogriča: Boj Belokranjcev* (1973, 553 str.)

NOTRANJSKA

Notranjska je na sploh dokaj slabo raziskana. Tu so zborniki redki. O Vrhniki je precej pisanega, med drugim naj omenim delo *Karel Grabeljšek: Vrhnika in okolica v boju za svobodo* (1968, 176 str.).

Za Postojno imamo skromnejši zbornik *150 let Postojnske jame 1818—1968* (ur. V. Bohinec, 1968, 104 str.), ki pa ne posega le v zgodovino, ampak tudi v naravoslovje.

Pivka je šele pred kratkim dobila svoj zbornik z naslovom *Ljudje in kraji ob Pivki* (1975, 343 str.), ki ima značaj krajevnega zbornika, zajeta je v glavnem problematika druge polovice 19. stoletja, obdobje med vojnami in NOB. Posebej so opisani pomembni Pivčani, mlini na Pivki, prebivalstvo Pivke v zadnjih 100 letih ipd., deloma sega zbornik tudi na ozemlje Postojne.

IDRIJA IN CERKLJANSKO

Revija *Idrijski razgledi* (1956—1976), ki je z XXI. letnikom prenehala izhajati, ker se je združila s Srečanji in Obalo v Primorska srečanja, je izdajal Mestni muzej v Idriji. V začetku je bil namen »obravnavati politično, zgodovinsko, zemljepisno, prosvetno, socialno in gospodarsko problematiko občin«. Na tej osnovi so se izoblikovale posamezne rubrike: objave občinskega ljudskega odbora, mladinski kotichek, borci pripovedujejo in glavni del — tu so prispevki iz raznih strok. V zadnjih letih so te rubrike počasi izginjale, predvsem je bil okrnjen del, ki naj bi spremljal aktualna dogajanja. Delež zgodovinskih prispevkov v celoti ni majhen, nekateri so bili v celoti posvečeni Idriji in Cerkljanskemu. Med avtorji je malo poklicnih zgodovinarjev in še ti niso Idrijčani. Največ je prispevkov, ki se tičejo rudnika, delavskega gibanja rudarjev, vrsta člankov je o prvi slovenski realki v Idriji, dijaških organizacijah itd. Poseben kompleks predstavljajo prispevki o NOB na Idrijskem in Cerkljanskem, kjer je poleg nekaterih člankov in razprav objavljenih veliko spominov borcev.

O idrijskem rudniku imamo delo *Ivana Mohoriča: Rudnik živega srebra v Idriji. Zgodovinski prikaz nastanka, razvoja in dela 1497 do 1960* (1960, 476 str.) in disertacijo *Marije Verbič: Idrijski rudnik do konca 16. stoletja*, (1966, 250 str.), ki še ni izšla v tisku ter med Vodniki Tehniškega muzeja Slovenije še *Stanislav Mazi: Klavže nad Idrijo* (1955, 70 str.).

V zbirki *Dokazi* je izšla publikacija *Bolnica »Franja«*, ki jo je uredil Viktor Volčjak (1960, 152 str.).

GORIŠKA Z VIPAVSKO DOLINO

Goriški zbornik 1947—1957 (1957, 270 str.) je bil izdan ob 10-letnici priključitve Slovenskega Primorja k FLRJ in naj bi izhajal občasno. V celoti je bolj usmerjen v zgodovino pokrajine kot v pravo lokalno zgodovino. Deloma NOB, v glavnem pa povojnega razvoja se loteva *Goriški zbornik 1948—1968* (1968, 184 str.).

Goriški muzej je leta 1974 pričel izdajati *Goriški letnik* (1974, 1975), znal je pritegniti vrsto sodelavcev tu in onstran meje. Vsebinsko zajema poleg zgodovine še arheologijo, etnologijo, umetnostno zgodovino, literaturo, časovno pa posega v vsa obdobja (povojnega razvoja doslej še niso vključili). Z zbirko *Beril* pa Goriški muzej izpopolnjuje vrzeli prav na področju krajevnozgodovinskih raziskav. Doslej so izšli 4 zvezki: 1. *Bovško berilo*. Izbor

manj znanih člankov o Bovškem (1971, 95 str.); 2. *Berilo o Rutu*. Izbor objavljenega in neobjavljenega gradiva o vasi Rut na Tolminskem (1972, 110 str.); 3. *Veliki tolminski punt leta 1713*. Izbor gradiva (1973, 121 str.); 4. *Škrbina na Krasu*. Izbor objavljenega in neobjavljenega gradiva k zgodovinski in etnološki podobi vasi (1975, 80 str.).

Ludvik in Ciril Zorzut sta napisala zanimivo knjižico *Svobodni kmetje. Zgodovinska pot združnikov iz Fojane na Dobrovo* (1974, 96 str.). Ob obletnici taborov pa je izšlo delo *Ne vdajmo se! Ob stoletnici Briškega tabora 1869—1969* (1969, 52 str.). Novejše obdobje pa zajema delo *Milka Štolfe: Med briškimi griči je posijalo sonce* (1963, 149 str.). *Gornja Vipavska dolina v narodnoosvobodilni vojni* je delo *Lojzeta Bizjaka* (1967, 170 str.).

Izšla sta tudi dva *Tolminska zbornika* (1956, 147 str.; 1975, 509 str.). Med obema je 20 let presledka, zato so med njima precejšnje razlike tako v vsebinskem kot v tehničnem pogledu. Medtem ko ima prvi le dva krajša zgodovinska članka, je drugi v veliki meri posvečen NOB, kmečkim uporom in 800-letnici Bovca. Ostalo odpade na vse mogoče od arheologije do raznih krajepisnih drobtinic. Z drobnimi zapiski vred obsega zbornik kar 70 naslovov.

Leta 1972 je Goriški muzej oskrbel ponatis *Rutarjeve Zgodovine Tolminske*, ki zajema nekdanje sodne okraje Tolmin, Bovec in Cerklje. Zgodovinski, etnografski in geografski oris Baške grape in njene prve naselitve do danes predstavlja delo *Vlada Močnika: Baška grapa* (1974, 104 str.).

Marsikaj o goriški krajevni zgodovini najdemo tudi v *Srečanjih* (prej Goriška srečanja).

ISTRA

Od zbornikov, ki so posvečeni slovenski Istri, naj omenimo: *Istrski zgodovinski zbornik* (1953, 300 str.). Ta prinaša članke iz istrske zgodovine, vrsto recenzij in dokumentov iz preteklosti istrskih mest od 14. stoletja do NOB. Dalje *Slovenski pomorski zbornik* (1962, 188 str.), ki med drugim prinaša tudi članke o šolstvu in pomorstvu Pirana. Najnovejši zbornik *Slovenska Istra v boju za svobodo*

(Prispevki in gradivo za krajevno zgodovino, 1976, 751 str.) obravnava le delno starejša obdobja, medtem ko obdobju po letu 1918 posveča precej več prostora.

Na sploh je o treh istrskih mestih Kopru, Izoli in Piranu precej pisano v Kroniki, Obali in Srečanjih; od samostojnih del pa naj omenim dela *Stane Bernik: Organizem slovenskih obmorskih mest Koper, Izola, Piran* (1968, 231 str.); *Miroslav Pahor: Socialni boji v občini Piran od XV. do XVIII. stoletja* (1972, 288 str.) ter *Miroslav Pahor-Tatjana Poberaj: Stare piranske soline* (1963, 175 str.).

Za tisk pa so pripravljene statuti občine Piran (M. Pahor) in zgodovina pomorstva srednjeveškega Pirana (F. Gestrin).

Posebej o taborskem gibanju v Istri (Kubed) pa piše *Janez Kramar: Prvi tabor v Istri* (1970, 71 str.).

Za zgodovino šolstva na Koprskem je pomembno delo *Slovensko učiteljsiše v Kopru 1875—1909* (1976, 104 str.).

Zbornik *Brkini 74. Tridesetletnica volitev v narodnoosvobodilne odbore na južnem Primorskem* (1974, 192 str.) je omejen v glavnem na čas NOB.

OPOMBE:

1. P. Blaznik, Pota in vidiki slovenske krajevne zgodovine. *Kronika* III/1955, št. 3, str. 145—150. — 2. B. Grafenauer, Struktura in tehnika zgodovinske vede. Ljubljana 1960, str. 196. — 3. Poleg nemških Mitteilungen des Museal-Vereins für Krain izhajajo od leta 1891 dalje tudi slovenska Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko, pozneje se obe publikaciji združita v dvojezično Carniolo (1910—1919). Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo izhaja od 1919 do 1945, Časopis za zgodovino in narodopisje pa v letih 1904—1940. — 4. *Kronika slovenskih mest* I/1934—VII/1940. — 5. Bibliografijo knjig in člankov o krajevni zgodovini je najti v Bibliografiji slovenske zgodovine, *Zgodovinski časopis* XII—XIII/1958—1959, XV/1961, XVII/1963, XXIX/1975. — 6. S. Vilfan, Namesto predgovora: Stanje in perspektive sintetičnih prikazov zgodovine Ljubljane. Publikacije Mestnega arhiva ljubljanskega, razprave zv. 2, str. 3—8. — 7. Pri vseh delih iz krajevne zgodovine, ki jih v tem pregledu naštevam, uporabljam skrajšan bibliografski opis, tj. poleg naslova samo leto izdaje in število strani.